

ELOFIZETES

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... 15 Lei.

K

Hirdetések
Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
saatok palotájában.

TELEFON-SZÁM: 100.

KIADÓBIVATAL.

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regele Ferdinánd I. (József főh.-ut) 23

TELEFON-SZÁM 100.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, augusztus 10.

Az Osztrák-Magyar Bank
likvidálása.

(Összegyűjtik az utódállamok lebélyezett bankjegyeit. — Szeptember közepén folytatják a felszámolási tárgyalásokat.)

BÉCS. Hetek óta szünetel az Osztrák-Magyar Bank felszámolására delegált szövetségi bizottságnak munkája, mert a felszámolással kapcsolatos többi fontos függő kérdés nagyobb előkészületeket igényel. A kérdések között van az utódállamokban forgalomban volt és lebélyezett régi bankjegyek összegyűjtése és Bécsbe szállítása is. Erről az aktusról illetékes helyen a következő hiteles értesítéseket adták:

— Tegnap kezdődtek meg az Osztrák-Magyar Bank bécsi központjának palotájában azok az építkezési munkálatok, amelyeket a sok milliárdra rugó lebélyezett régi bankjegyek ideiglenes elhelyezése és „feldolgozása” tett sürgősen szükségessé. A bankjegyeket a bank pincéjében ott, ahol eddig a bank aranykészletét őrizték, fogják a célra építendő speciális treszorokban elhelyezni. Az utódállamok mindegyike külön treszorokat fog kapni. A beszolgáltatandó bankjegyek feldolgozása, össze-számlálása, minden egyes bankjegynek megvizsgálása, hogy az hamisítvány-e, vagy sem, hónapokat fog igénybe venni, dacára annak, hogy e célra a likvidáló bizottság külön 60 munkaerőt állít be. A szükséges építkezési munkálatok mintegy hat hétig fognak tartani, a bankjegyek beszolgáltatása az utódállamokból tehát csak szeptember közepén kezdődhetik meg. A bankjegyeknek Bécsbe szállítása, itt bizottságok által történő átvétele és feldolgozása több millió korona költséget fog igényelni, amelyeket az utódállamok a beszolgáltatandó bankjegyek arányában viselnek. A „feldolgozás” után a sok vagonra rugó papirmennyiséget nem fogják elégetni, mint az eddig szokásban volt, hanem az e célra készített „Reiswolff” készülékekkel apró darabokra tépdésik szét és hasznosítják, s különböző, kevésbé értékes papírru céljaira való feldolgozásra papirgyáraknak fogják átadni. A régi lebélyezett bankjegyeknek beszolgáltatása és feldolgozása után lesz még csak eldöntendő az a kérdés, hogy a beszolgáltatott régi bankje-

gyek hogyan számoltatnak el és irandók az egyes utódállamok javára, mennyiben lesz befolyással a régi bankjegyek beszolgáltatása a bank aranykészletének felosztására és hogy a volt Ausztria és volt Magyarország által kiállított kötelezvények, adóslevelek, amelyeket a két ország fedezetül adott a banknak a bank által kibocsátott

bankjegyek felében, mennyiben fogják terhelni az utódállamokat is? Hiteles értesülés szerint szeptember közepén folytatják az OMB. felszámolásával kapcsolatos tárgyalásokat, végleges döntés minden kérdésben, éppen a régi lebélyezett bankjegyek feldolgozásával kapcsolatos kérdésekben csak hónapok múltán hozható.

A városok autonómiája. Ne Bucurestiben legyen a kongresszus.

Foglalkozott az Aradi Közlöny azzal, hogy az erdélyi és bánáti polgármesterek Timisoaran

tartott kongresszusa állást foglalt Titulescu pénzügyminiszter által a parlament elé terjesztett adótörvény javaslat ellen. A kongresszuson elhatározták, hogy Bucurestiben a regatbéli polgármesterek közreműködésével újabb kongresszust fognak tartani. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott dr. Angel István polgármesterrel, aki kijelentette, hogy Titulescu törvénye a regatbéli városokban jelenleg érvényben van. Sokkal helyesebb volna, hogyha a kongresszust Erdély vagy Bánát valamelyik városában tartanák meg és arra meghívnák a regatbéli városok polgármestereit is. A regatbéli polgár-

mesterekkel megismertették Erdély és Bánát városainak jelenlegi helyzetét és bebizonyítanák azt, hogy a városok szabad fejlődése csak úgy érhető el, ha a kormányhatóságok biztosítják azoknak teljes autonóm jogukat. Az új adótörvény elveszi a városok pótdó szedési jogát és megszünteti önkormányzati jogát is, amely pedig a városok civilizációjának és kultúrájának forrása. A regatbéli polgármesterek belátnák azt, hogy nem az erdélyi városokra kellene a Titulescu féle adótörvényjavaslatot reáaktrojálni, hanem a regatbéli városoknak is az erdélyi és bánáti városok mintájára kellene berendezkedniük, mert csak ilyen módon biztosíthatják kulturális fejlődésüket.

A budapesti cseh misszió kémkedése

(A magyar kormány megindította a vizsgálatot.)

Az Aradi Közlöny budapesti jelentés alapján megírta, hogy Szendrő Ottó volt cseh főhadnagy a budapesti cseh misszió tagja, nyílt levelet tett közzé a Reichstpostban, amelyben megírja, hogy a budapesti cseh misszió tulajdonképp nem volt egyéb, mint kémkedési szervezet. A nyílt levélben, amelyet Szendrő Emminger őrnagyhoz, a misszió vezetőjéhez intézett, többek között ezeket írja:

— Az Ön egyenes parancsára a következő személyekkel kellett a magyar véderő elleni kémkedés céljából érintkezésbe lépnem: Markusics, Fekete Lajos, Lovász István, Lukács Pál, Slattner Mór, Tima János, Kiss Loránt, Ulerik István, Lombardine Arthur, Stettner Lajos, Kollár József, stb. Ezeket a személyeket a cseh állam érdekében az Ön parancsára kémkedési célokra használtam. Ezeket az embereket, miután a magyar hatóságok ezeknek az üzelmeknek nyomára jöttek, csaknem mind letartóztatták s ezidőszent hadbíróági

vizsgálat alatt állanak. Az itteni cseh misszió s annak élén Ön őrnagy ur, nem dolgoztak államuk érdekében, a kiengesztelődés és a Magyarországgal való békés és barátságos viszony utjának egyengetésén, hanem ellenkezőleg minden alkalommal a kölcsönös gyűlölet további elmélyítésének magvát vetették el nyilatkozataikkal és cselekedeteikkel.

BUDAPEST. Az itteni cseh misszió kémkedési ügyében Emminger őrnagy a következőket jelentette ki tudósítónk előtt:

— Nem tartjuk fontosnak, hogy mit irnak a lapok. Egyelőre semmi válaszolni valóm nincs.

A magyar kormány álláspontja ebben a kérdésben a következő: A magyar külügyminiszterium még korainak tartja, hogy a mindenesetre nagyon feltűnő vádban állást foglaljon. Mindenesetre súlyos támadás és leleplezés érte a cseh missziót. Az illetékes körök teljes erővel folytatják a nyomozást, hogy világosságot derítsenek az ügyre. Ennek megtörténte után a szükséges lépéseket megteszi a magyar kormány.

A spanyolok veresége.

(A szigorú spanyol tábornok.)

Az Aradi Közlöny párisi távirat alapján megírta, hogy Melilla marokkói város kapitulált a felkelő kabiloknak. Most a párisi Journal tudósítója Oraveből jelentést küldött Melillának a kapituláció előtti szomorú helyzetéről. Sylvester tábornok öngyilkossága után Berendgner tábornok lett a parancsnok, aki azzal fenyegetőzött, hogy mindenkit statáriáliter agyon lövet, aki rémhireket terjeszt. A tábornok több tisztet elíteltetett és kivégeztetett őrhelyük elhagyása miatt. A tudósítás idején a város zsufova volt spanyol csapatokkal, amelyeknek azonban nem volt sok értékiük, mert a Spanyolországból érkezett csapatok nem voltak eléggé kiképezve, hogy támadásra felhasználhatók lettek volna. A felkelők lelkesedése napról-napra növekszik. A felkelők jól fel vannak szerelve és azzal fenyegetőznek, hogy megölik a hadifoglyokat, ha a spanyolok kísérletet tesznek kiszabadításukra.

MADRID. Itt komolyan aggodnak Zeluan védőinek sorsa és az Arruidban Navarro tábornok parancsnoksága alatt körülvárt csapatok sorsa miatt.

MADRID. A hadügyminiszterium jelenti, hogy Restangat meg-szállták a spanyol csapatok.

Szász Zoltánék
szabadlában.

(Kauciót kell letenniük.)

A budapesti államrendőrség, mint az Aradi Közlöny jelentette, az ügyesség megkeresésére letartóztatta Szász Zoltán, dr. Bánóczy László és Gergely Győző hírlapírókat, akik ellen az a vád, hogy a bécsi emigráns lapokat tudósították és összeköttetésben álltak a bécsi kommunista körökkel. A rendőri nyomozás befejezése után a hírlapírókat átkísérték az ügyességre amely előzetes letartóztatásba helyezte őket. Szász Zoltán és társai az előzetes letartóztatás ellen felfolyamodást terjesztettek be, amelyet ma tárgyalt a budapesti törvényszék vádtaácsa. A vádtaács úgy döntött, hogy ovadék ellenében mind a három terhel tet a büntető perrendtartás 162-ik szakasza alapján szabadlábra helyezi. Az ovadékösszeg megállapítását a vádtaács későbbre halasztotta.

Hare az elnökségért.

BUDAPEST. A vagyonszállítás kérdésében a keresztény- és kisközpárt biztosítja az egységes törvényjavaslat keresztül menetét. Mindazonáltal mégis nagyobb vitára van kilátás, mert *Rakovszki* István mentelmi ügye nagyobb vitát fog provokálni. Ennél a kérdésnél az egész ellenzék fel fog szólalni. Az elnökkérdés még nem dönt el. Lehetséges, hogy a kisközpárt *Gaál* Gasztont és *Bottlik* Józsefet egyaránt fogja jelölni s ebből az esetben a plénum szavazással dönti el, hogy ki lesz az elnök?

BUDAPEST. A keresztény-párt értekezletén elhatározta, hogy *Rakovszki* és *Beniczky* mentelmi ügyében nem kéri a nyilvános bocsánatkérést, de záros határidőhöz köti a megtorlást. A vitában gróf *Apponyi* Albert is felszólt.

Károly exkirály.**Olaszországban***(Az olasz kormány cáfol.)*

BÉCS. A *Florentine Nazione* című olasz újság jelentése szerint az olasz kormány hozzájárult, hogy *Károly* exkirály *Via Reggion*-ban telepedhessen le. Az exkirály jelenlegi tartózkodási helyéről érkező hírek nem számolnak be erről. Annyi bizonyos, hogy az exkirálynak svájci tartózkodási engedélye e hó végén lejár. Maga az exkirály is hajlandó tehát jelenlegi tartózkodási helyét elhagyni. Az olasz kormány állítólag bizonyos feltételeket szabott ki *Károlynak* Olaszországban való letelepedésével kapcsolatban. A feltételek között szerepel az, hogy az exkirály minden politikai agitációtól tartózkodik és tartózkodási helyét az olasz kormány tudta és beleegyezése nélkül nem hagyja el.

PÁRIS. Az *Epoca* szerint az olasz külügyminiszter megcáfolta azt az elterjedt hírt, hogy *Károly* exkirály Olaszországban akar letelepedni.

Három év emberölésért.*(Elítélték a bodesti gyilkost.)*

Az aradi királyi törvényszék *Nyékhegyi* Lotár kuriai bíró elnöklése alatt működő hármastanácsa ma ítélkezett a bodesti gyilkos felett. *Gis* Vazul még a múlt évben meggyilkolta *Bodesten Sándor* Józsefet. *Gis* már régi ismerőse az ügyészségi fogháznak, de még eddig mindig sikeresen megszökött. A múlt hónapban volt az első tárgyalás ügyében, de *Gis* akkor még igen öntelten viselkedett és semmi megbánást nem mutatott, sőt ugyszólván nyíltan kijelentette, hogy a következő tárgyaláson már nem lesz jelen. Csalódott. Az ügyészség utasítására különös gondnal őrizték *Gis* Vazult, akit a ma megtartott tárgyaláson szándékos emberölés miatt három évi elzárásra ítélték. *Gis* Vazul méltatlankodva fellobozott.

Felsőszilézia. Mit tárgyal a legfelsőbb tanács?

PÁRIS. A legfelsőbb tanács legközelebbi ülésén tárgyalni fogják a Felsősziléziába küldendő csapatok kérdését, Felsőszilézia felosztását, a rajnai tartományban érvényes szankciók kérdését, a háborús bűnösök ügyét, Oroszország élelmezését, a léghajózásra vonatkozó rendelkezéseket, a keleti kérdést, Ausztria pénzügyi támogatását és az albán kérdést.

HÁGA. Az Amerikai Egyesült Államok kormánya elfogadta az angol és olasz álláspontot a felsősziléziai kérdésben és kijelentette, hogy azt teljes erejével támogatni fogja.

BERLIN. A párisi konferencia résztvevői azt a benyomást szereztek, hogy az angol megbízottak kötvé érzik magukat a fel-

elsősziléziai iparterület oszthatatlansága mellett. Az angol megbízottak a legnagyobb határozottsággal követelik, hogy az egész ipari terület Pless és Rybnik kerületek kivételével Németországnak jusson.

WASHINGTON. Az Egyesült Államok kormánya a Csendes-tengeri konferencia programját a következőkben állapította meg: 1. Elismerése a nyitott kapu politikájának úgy a Csendes-óceánon, mint a legszélső keleten. 2. Kína. Oroszország. Különösen pedig Szibéria területi integritásának megőrzése és megvédése. A washingtoni kormány meghívta a konferenciára az összes hatalmakat, de Anglia, Olaszország és Japán még nem válaszolt az amerikai meghívásra.

Halálos szerencsétlenségek**a koronázási építkezéseknél**

ALBA-JULIA. A koronázási építkezéseknél már ismétellen súlyos szerencsétlenségek történtek. Két hónappal ezelőtt az épülő templom egyik állványáról lehulló deszkák egy fiatal napszámot ütöttek agyon. Ezelőtt két héttel egy alsómarosvárallaji illetőségű munkást zúzott halálra egy vastraverz a tisztai kaszinó bontása közben. A múlt héten egy bervei illetőségű építőmunkást ütött agyon egy, a kupola építményéről lehulló állványrész. A vizsgálat mindhárom esetben megindult annak megállapítására, hogy kit terhel a szerencsétlenségek ügyében a felelősség.

Irodalom és művészet.**Caruso hagyatéka.***(A művész halálos betegségére.)*

PÁRIS. A lapok sokat foglalkoznak *Caruso* hagyatékával. Azt írják, hogy a híres tenorista titokban tartotta üzleti ügyeit s így senki sem ismeri hagyatékának igazi értékét. *Ziruto*, a művész magánlitékára elmondotta, hogy maga *Caruso* vezette könyveit s maga a művész barátja és jogi tanácsadója sem tud végrendeletéről. A *Viktorfonográf* társulat azt állítja, hogy *Caruso* hangját a gramofonban még ezer év múlva is hallani lehet, mert a gramofon ércvegatívuma elpusztíthatatlan. *Caruso* a lemezek jövedelméből tíz százalékot kapott, ami neki 150 ezer dollár évjáradékot biztosított. Ezt az összeget az örökösök kapják mindaddig, amíg a társaság *Caruso*-lemezeket gyárt.

MILÁNÓ. *Caruso* Dorótya asszony kifogásokat emelt a művésznél 1919-ben kelt rendelete ellen, mert időközben leánya született, akit *Gloriának* kereszteltek. A nápolyi törvényszék *Caruso* hagyatékát zár alá vette, amíg olasz törvényen alapuló ítéletet hoz. *Caruso* felesége visszautazik az Egyesült-Államokba, hogy férje birtokait kezelje.

RÓMA. *Battianelli* orvosnár az *Epoca*-ban az elterjedt hírekkel szemben kijelenti, hogy *Caruso* halála nem vezethető vissza az amerikai orvosok hibás kezelésére.

* A *Drótostót* tegnapi előadása, amely a derék karszemélyzet és a szorgalmas műszaki személyzet jutalomjátéka volt, valóságos premier-lázból folyt le. A színházban igen szépszámu közönség gyűlt össze annak hírére, hogy *Sz. Rontay Boriska*, a színház volt népszerű primadonnája újból fellép egyik legjobb szerepében. Amikor megjelent a színpadon, percekig zúgott a taps. A felvo-

nás végén pedig a zsinórpadrásról virág eső hullt a megilletődött művésznőre, akit tisztelői csokrokkal halmoztak el. *Rontay Boriska* művészetét felesleges méltatni, hiszen ismeri minden színházba járó. Igen nagy sikerben volt része *Győző Alfréd*-nak, aki *Pfeiferkorn* alakját felruházta elragadó humorával és bájos közvetlenségével. *Szegő Lili* gyönyörűen énekelt. Kellemes meglepetést keltett, hogy értékes hangja mennyire megtisztult. *Várnay, Faludy, Szabó Gyula, Ocskay, Thomay Masa, Ladiszlay, Benkőné és Ács* sok igyekezettel játszottak. Kár, hogy az előadás a sokszor több perces késések miatt kissé vontatott volt. (Kv.)

* *Örök szerenád*. A napokban jó megjelenésű fiatalember keresett fel és „*Örök szerenád*” című verseskötetét hozta fel hozzám bírálat végett. A fiatalember *Steinfeld József*-nek hívják s mindössze tizenhét esztendő. Végiglapoztam a könytét s örömmel állapítottam meg, hogy a fiatal költő értékes tehetség. Még nagyon meglátszik rajta *Ady Endre* halála, az átélések még nem lehettek igazak, de mondanivalójának kifejezőmódja eredeti, erőteljes és színes. Kötelében találtam néhány verset, amelyben sok a hangulat, sok a költői erő és a dikció lendülete is erőteljes. Mindent összegezve, *Steinfeld József* értékes költeményekkel fog még írni, ha látóköre kibővíti és a világnézet megállapodott lesz. A könyvhöz *Prattinger Ferenc* aradi tanár írt előszót, amelyből igazán nem tudjuk megállapítani, hogy voltaképpen miért volt szükségük a fiatal poéta verseinek futurista stílusban megírt ajánlásra. (Kv.)

MOZI * A züllés varazsa — az *Apollóban*. Utóljára mutatja be szerdán az *Apollo* az idény eme legkiválóbb drámái közül való darabot, amely mesejében az élet a világvárosi élet izgalmában szép feltárása. A mindennaló pénz harca játszódik le az erkölcs, az őszinte és emberi érzelmek között, a mely nem mindig a pénz győzelmével végződik. De csak a karakterek tudnak neki ellenállani. Egy ilyen karakter a porcellángyár egy bájos és szorgalmas munkásnője, *Blanka*, aki szépsége dacára, nem igyekszik saját magának áruba bocsátása által fényes életet biztosítani. Nem úgy barátnője *Clorinda*, aki gazdag barátra akadva, hamarosan ott hagyja a gyárat. *Henrik*, *Blanka* osztályfőnöke szerelmes lesz a szerény és becsületese leányba s egy alkalommal, midőn a gyáros durván rá támad, védelmére kel. Az eredmény az, hogy mind a ketten az utcára kerülnek. Szerényen, de boldogságban élnek, amíg *Clorinda* rá nem talál barátnőjére. Neki nem volt

elég a saját romlottsága, s bünbe akarja vezetni *Blanka* is. Mezzi gróffal hozza össze és a csábítás minden eszközével azon van, hogy *Blanka* meghallgassa a grófit. A csábításnak sokáig ellenáll, de végre is enged. *Henrik* nem tud ehbe belenyugodni és midőn minden hiába valónak látszik, megtámadja a grófit. A rendőri üldözés elől *Blanka* megmenekül *Henrik*et és ekkor lelkiismeretétől üzelve, visszatér szerelméhez. A dráma meséje fordulatokban gazdag és lebilincselő, kiállításai ennek teljesen megfelelő, úgy, hogy valóban kellemes szórakozást nyújt a közönségnek.

Ausztria és a kisantant.*Magyarország teljes elszigetelése.*

PRÁGA. A hallstadti értekezlet legfontosabb része *Csehország* és *Ausztria* állásfoglalása a trianoni békével és a magyar királykérdéssel szemben. Tárgyalni fogják azt a kérdést is, hogy *Ausztria* milyen magatartást tanúsítson a kisantanttal szemben. Szó van arról, hogy *Ausztria*, ha nem is formálisan, csatlakozzék a kisantant politikájához, hogy ilymódon teljesen elszigeteljék *Magyarországot*. A cseh lapok kiemelik, hogy a *Schober*-kormány sokkal előékenyebb a csehek iránt, mint volt a *Mayr*-kormány, amely bizonyos kérdésekben vonakodott a cseh álláspont-hoz csatlakozni.

Tilos a koldulás.*(Munkakolónia és javítóintézet.)*

Az aradmegyei prefektura ma rendeletet kapott a belügyminiszteriumtól, amely fontos újításokat készül behozni. A rendelet, amelyet a törvényhozó testület a közelmulthan szavaztak meg és a király is nemrég szentesített, az ország egész területén beszüntetni a koldusoknak, kéregetőknek és a csavargóknak az utcán és a nyilvános helységeken való működését. A rendelet szerint *Romániának* összes megyei és járási székhelyein segédiródkat létesítenek, amelyeknek kötelessége lesz az összes hatóságilag engedélyezett kéregetőknek és koldusoknak életviszonyait és egészségi állapotát pontosan felülvizsgálni. Ha azt találják, hogy valaki egészségi állapotának megfelelően dolgozásra alkalmas, úgy az illetőt az összes megyékben felállítandó munkakolóniáknál munkára fogják kényszeríteni. Ha megállapítást nyert, hogy a koldus vagy kéregető egészségi állapota vagy szervezeti gyengesége folytán munkára nem alkalmas, úgy az illetőt a szegényházba fogják küldeni, ahol ellátásban, lakásban és mindenben részesülni fog. A 18 éven aluli koldulással foglalkozó egyéneket törvényszék útján javító intézetben fogják elhelyezni. Ez ellen a szülők, a hozzátartozók vagy gyámok csak akkor emelhetnek kifogást, ha erkölcsileg és anyagiilag biztosítani tudják a fiatal koldusnak munkára és a jótra való térését. A javítóintézetekben elhelyezett csavargók vagy kéregetők nagykorúságuk, házasságuk, vagy hadbavonulásuk esetén automatice elhagyhatják az intézetet. A rendelet arról is megemlékezik, hogy az összes intézkedéseket az illetők lakhelyén kell foganatosítani.

Törvényjavaslat a zálogházak felállításáról.

BUCURESTI. A pénzügyminiszteriumban egy bizottság elkészítette a törvényjavaslatot, amely a zálogkölcson intézetek felállításáról és szabályozásáról szól, illetve az eddigi törvény érvényét Erdélyre is kiterjeszti. Miután a bizottság javaslatát a parlament a szünet előtt már nem volt képes törvényre emelni, a bizottság tegnap ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a javaslat által megállapított rendelkezéseket rendelet-törvény útján lépteti életbe utólagos elfogadás fentartásával. Ezt a sürgősséget azzal okolják meg, hogy az erdélyi mezőgazdáknak és iparosoknak sürgős szükségük van megfelelő hitelre.

Oroszország vásárol.

(Megérkezett az első élelmiszer-szállítmány.)

WASHINGTON. Az Egyesült Államok külügyi hivatala *Csicserin* orosz külügyi népbiztostól jegyzéket kapott, amelyben tudatja az amerikai kormány, hogy a Szovjetországban letartóztatott amerikai állampolgárokat szabadon bocsátják.

BERLIN. *Sztanomiakov*, a Berlinbe küldött orosz delegáció vezetője kijelentette, hogy egymilliárd márkáért iparcikkéket vásárol Európában Oroszország részére. A bevásárlás legnagyobb részét Németországban végzi.

VARSO. Lengyelország száz-ezer emberrel szaporodott keleti határán. Ugyanis Grodno környékének éhező orosz népe áttört a lengyel határon és letelepedett. A lengyel kormány fogolytáborokban helyezte el a menekülteket.

REVAL. Az első élelmiszer-szállítmány ide érkezett az antant államok küldöttének felügyelete alatt. Maxim *Gorkij* táviratozott a londoni bolsevista követséghez, hogy a szovjet kormány elfogadja *Hoover* feltételeit.

PÁRIS. A francia kormány a háboru elején tett szolgálatokért nagyobb arányban kívánja támogatni az oroszokat.

MOSZKVA. A szovjet kormány cáfolja azokat a híreket, mintha újabb felkelések lennének.

Ausztria nem kap kölcsönt.

(Megdöbbenés Bécsben.)

LONDON. Az Ausztriának szükséges ötmillió angol font kölcsön ügyében az érdekeltek még nem fejezték be a tárgyalást. Ősz előtt szó sem lehet a kölcsön folyósításáról.

BÉCS. A sajtó nagy megdöbbenéssel fogadta a londoni jelentést. A lapok azt követelik, hogy a kormány hívja össze a nemzetgyűlést és energikusan követelje az ötmillió fontos kölcsön gyors folyósítását.

Koncesszió a villamos vasut építésére.

(A város kiírja a pályázatot.)

Zádor Imre gépüzemigazgató ma délelőtt nyújtotta be a városi tanácshoz a villamosvasut építési tervezetét. A tanács, amely előtt a gépüzemigazgató röviden ismertette a tervezetet, elhatározta, hogy bővebben nem foglalkozik vele, hanem a műszaki bizottságnak adja ki. A tanács, tekintve az általános pénzügyi helyzetet, ezidő szerint nem látja lehetőséget, hogy a villamosvasutat saját maga építtesse fel, kénytelen tehát azzal a gondolattal foglalkozni, hogy koncessziót adjon a villamos vasut építésére egy magánvállalatnak. A tanács megbizta dr. Jegessy Károly tisztj főügyészt és Zádor Imre gépüzemigazgatót, hogy készítsenek egy koncessziós szerződéstervezetet és pályázati hirdetmény mintát és azt nyújtsák be a műszaki bizottsághoz. A villamos vasut építésének és üzemének koncesszióját csakis nyilvános pályázat útján adja ki a város. A tervezet felöleli a már több ízben ismertetett

utvonalakat összesen ötven kilométer üzleti hosszban. Zádor Imre gépüzemigazgató előterjesztése szerint a villamosvasutat teljes egészében tíz év alatt kellene kiépíteni és pedig olyan módon, hogy a szerződés megkötésétől számított két és fél év alatt üzembehozandók a főterei, gáji és a Str. Dorobontilor (Urbán Iván-utcán), a Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utcán), a Str. Episcopul D. Radu (Magyar-utcán), Str. D. Greceanu (Perényi-utcán), Str. Horia (Széchenyi-utcán) át a főterei vonalhoz csatlakozó vonalak. A többi vonal folytatólagosan építendő ki: először a Str. Marasesti (Kossuth-utcai), Str. Mihai Eminescu (Deák Ferenc-utcai), Str. Joan Kálvin (Kálvin János-utcai), ségai, Radnai-uti, Piata Mihai Viteazul (Ferenctéri) vonalak és a teherforgalom. A műszaki bizottság valószínűleg e hét végén ül össze és kiírja a nyilvános pályázatot a villamosvasut építésére.

Elhamvadt a gyoroki kastély. Megmentették a hadiárvékat

Az Aradi Közlöny hírt adott arról, hogy a gyoroki gróf Nadasdy-féle kastélyban tegnap este tűz támadt, amely a kastélyt az éj folyamán teljesen elhamvasztotta. A tűz pontosan dél után fél hat órakor kezdődött és a kastély kéményéből támadt. A nagy szárazság miatt a tűz hamarosan tovább terjedt, úgy, hogy mire a tűzoltók megérkeztek, a kastély tetőzete már lángban állt. Minthogy a gyoroki tűzoltók csekély létszáma nem tudott megbirkózni a tűzvészrel, Aradról kértek segítséget. Szerencsére a kastélyban elhelyezett hadiárvékat még idejében sikerült megmenteni. A gyoroki lakosság körében nagy rémület uralkodott, mert azt hitték, hogy a kastély pincéjében nagymennyiségű szesz van leraktározva. Később azonban kiderült, hogy a pince teljesen üres volt. Aradról hét óra előtt érkeztek meg a tűzoltók, akik a gyoroki tűzoltósággal együtt emberfeletti erővel igyekeztek a tűz továbbterjedését megakadályozni. A kastély körül levő házakat a tűzoltóság önfeláldozó munkájával sikerült megmenteni. A kastély éjjel fél két órára teljesen leégett. A tűzvészről még a következőket jelentik:

A tűz délután fél hat órakor ütött ki a kastély egy délre eső helyének a tetőzetén. A kastély, amely tudvaleg Tagányi Sándor dr. tulajdona, Gyorok piac-terén van a villamos megálló közelében. A felcsapó lángokat Tagányiék Schwarz Ferenc nevű vincellérje vette észre. Néhány pillanat alatt összeszaladt a község apraja-nagyja és hamarosan megjelent a gyoroki tűzoltóság is, de ekkorra már a kastély egész tetőzetét elborították a lángok. Az épületet már régebben elrekvirálták a katonai árvek részére. Most negyven ilyen gyermek lakott itt, akik nem is tudtak menekülni a kijáraton, hanem az ablakokon keresztül jutottak ki a tere. A tűzvészről azonnal jelentést tettek a gyoroki hatóságok a környékbeli falvaknak és

a kuvini, valamint a ménesi tűzoltóság fél óra múlva már kikergette a tűzhöz és derekasan vett részt az oltás munkájában. A tűzoltók minden munkája arra irányult, hogy a kastély szomszéd-ságában levő konyakgyárat megmentésék. A gyár pincéi ugyanis tele voltak szeszrel és ha a tűz ide is áttérjedt volna, a község elmenthetetlenül elpusztul. Mindezt a kastély kigyulladását követően a gyárnak a zsindegytetőzete is tüzet fogott, de a gyoroki tűzoltók egy-két perc alatt megmentették az épületet. Veszedelem fenyegette Kaufmann Béla nagyvendéglőjét is, melyet szintén csak nagynehézzen tudtak megóvni a pusztulástól. A Piac-teret ezrek és ezrek lepték el, a község férfainak legnagyobb része az oltásnál segédkezett. Különösen a víz szerzése járt nagy nehézséggel, mert a szárazság következtében a kutak kiapadtak és csak nagy erőfeszítések árán tudták pótolni a vizet. A fő az volt, hogy a tűz ne terjedjen tovább, mert a kastély mindjárt elejétől fogva menthetetlennek bizonyult. Este hét óra után érkeztek ki az aradi tűzoltók is, de ekkor már nem sok munka várt rájuk. A környék meg volt mentve, a veszedelemet lokalizálták és a kastély olyan hatalmas lánggal égett, hogy közelébe sem lehetett férkőzni. Éjszaka fél kettőig tartott a tűz. Ekkorra a gyönyörű kastélyból csak az üres, kormos falak maradtak meg. Szerencsére, a menthetőt még este kivitték a teremből. A butorzat legnagyobb részét sikerült megmenteni, de odavesztek a kupolaterem gyönyörű és értékes freskói.

— Letartóztatott volt vörös hadtestparancsnok. Prága. Znaimban letartóztatott Vágó Béla kommunistát, a vörösmagyar hadsereg 10. hadtestének parancsnokát. Vágó Németausztriából szökött át a cseh területre. Most Prágába kísérték, ahol jogosulatlan határátlépés miatt megindítják ellene az eljárást.

Ujszeged kiürítése.

(Augusztus 27-ig megtörténik.)

SZEGED. Ujszeged és a szegedi háromszög a megszálló szerb csapatok kivonulása után bizonyos ideig lezárva marad; amíg a magyar katonaság és Koszó István kormánybiztos megszervezik a magyar közigazgatást. Ujszeged maga közigazgatásilag Szegedhez fog tartozni, a többi kiürítendő nyolc község pedig a makói főispán hatáskörébe kerül. A Csanádmegyéhez csatolandó nyolc község eddig Teremtalmegyéhez tartozott. A szegedi főispán bizalmas értesítést kapott arról, hogy a szegedi háromszög kiürítése augusztus 27-ig meg fog történni.

A cinkotai tömeggyilkos

► kommunista párttitkár.

(Kiss Béla karrierje.)

Évekkel ezelőtt sokat irtak a lapok Kiss Béláról, a cinkotai bádógos mesterről, aki nőket csábított a műhelyébe, azokat megölte, hordóba helyezte, a hordók tetejét leolmozta. Amikor a tömeggyilkosást felfedezték, Kiss Béla már régen eltűnt Cinkotáról. Azóta Kiss Béláról a legfantasztikusabb hírek terjedtek el. Legutóbb az a hír érkezett róla, hogy Afrikában a francia idegen légióban szolgál és hogy több ütközetben kiüzentette magát. Most egy budapesti távirat újabb hírt hoz róla. Egy *Bach* János nevű magántisztviselő nemrég visszatért orosz fogságból és elmondta, hogy Moszkvában találkozott a tömeggyilkossal. Kiss Béla állandóan Moszkvában tartózkodik, ahol a kommunista párt titkára. Kiss Béla, aki annyi asszonyt tett el láb alól, egy tatár asszonyt vett el feleségül. A volt bádógosmester elmondta a magántisztviselőnek, hogy a háboru elején Valjevónál egy halott magyar katonát igazoló jegyét kicserélte a maga igazoló jegyével, s a katonát Kiss Béla néven temették el.

Tiszti becsületügyi tanácsok.

A *Monitorul Oficial* rendeletet közöl a hadseregben felállítandó tiszti becsületügyi tanácsokról, amelyek nagyjában ugyanolyanok, mint a volt osztrák-magyar hadseregben voltak. A tanácsok illetékes sége és eljárási módja szintén meg egyezik a volt osztrák-magyar hadsereg becsületügyi választmányainak mintájával. A lényeges különbség az, hogy a tartalékos tisztek csak tényleges szolgálati idejük alatt tartoznak a becsületügyi bíróság hatáskörébe, viszont a volt osztrák-magyar hadsereg tisztii választmányainak illetékessége kiterjedt a polgári pályán levő tartalékos tisztekre is. A választások e hó második felében lesznek s így a becsületügyi tanácsok szeptember elsején már megkezdhetik működésüket.

Merénylet-terv Briand ellen.

(Az örült ember fenyegetőzése.)

PÁRIS. A francia külügyminiszteriumban tegnap egy lakatos fel tartóztatott egy elegánsan öltözött embert, aki *Briand* miniszterelnök dolgozószobájába vezető lépcsőn felrohant. Az illető a miniszterelnökkel akart beszélni és kijelentette:

— Meg fogja látni, hogy bukatom meg Briandot!

Amikor megmondották neki, hogy Briand távol van, elmondta, hogy ő a király párt tagja s majd megtalálja a miniszterelnököt. Erre az ismeretlen ember fenyegetések között eltávozott. A rendőrség megállapította, hogy az idegen, aki Briandot kereste, egy örült, aki hosszabb ideig szanatóriumban volt.

„Friedrich főherceg.”

*

Egy kis német lap, amely a Csehországi Egerben jelenik meg, szenzációs hirdással kedveskedik olvasóinak. Elmondja, hogy a budapesti törvényszékem azzal vádolták az egykori Friedrich főherceget, hogy magyar miniszterelnök korában ő gyilkolta meg Tisza István grófit. Hónapokig tartott vizsgálat után a dolog végre tárgyalásra került. A legfőbb vádló bizonyos Hütner nevű ember volt. A július 9-iki tárgyalás végre döntő fordulatot hozott a perben. Az államügyész nyilvános tárgyaláson bejelentette, hogy a pör során teljesen kiderült „Friedrich főherceg” áratlansága és ezért ország és világ előtt teljes elégtételt nyújt neki és a vádat el ejti. A törvényszék erre megszüntette az eljárást a „főherceg” ellen. Eddig szót a kis német lap hirdása. Még csak jó, hogy néha külföldi lapokat is olvashatunk, mert bizony sok érdekes dolgot lehet bennük találni.

A rigai egyezmény.

(Megtörténik a hadifogoly csere.)

LONDON. Ideérkezett jelentés szerint a magyar kormány és a szovjetkormány között létrejött rigai egyezmény főbb pontjai a következők: Az orosz és ukrán kormány elbocsátja és az orosz határig továbbítja az összes magyar hadifoglyokat és tuszokat és gondoskodik, hogy az egyezményt ottani szokás szerint országszerte közhírré tegye, hogy azt mindenki tudomásul vehesse. A magyar kormány elbocsátja és a határig továbbítja az összes orosz és ukrán hadifoglyokat és polgári egyéneket, akik Magyarországon tartózkodnak. A magyar kormány arra kötelezi magát, hogy a külön névjegyzékben felsorolt négyszáz elítélt magyar kommunistának megengedi az Oroszországba való kivándorlást. Az orosz kormány a jegyzékben felsoroltakon kívül mást nem kér ki kicserélésre a magyar hadifoglyokért. Oroszország a 400 magyar elítélt kommunistáért legénységi hadifoglyokat és tiszteket, továbbá tuszokat ad ki.

Porrá égett egy dévai szálloda. Egy embert megölt az ijedtség.

Tegnap Déván hatalmas tüzvész dühöngött. A tűz teljesen porrá hamvasztotta a Fehér kereszt-szálloda emeletes épületét. A tűz oltásánál egy haláleset és három súlyos sebesülés történt. A dévai tűzvészről a következő tudósítást kaptuk:

Tegnap délelőtt az utcán sétálók észrevették, hogy a Fehér kereszt-szálloda mellett levő épület kéményéből hatalmas füstgomolyag száll ki. Azonnal jelentést tettek a szálloda portásának, aki utána nézve a dolognak rémülten vette észre, hogy az épület padlásának gerendaváza nagy lánggal ég. Telefonon értesítette a dévai tűzoltóságot. Mikorára a tűzoltók megérkeztek, a hőstől kiszáradt gerendák hatalmas lángjai átcsaptak a szálloda épületére is. A tűzoltók hozzáfogtak a tűz oltásához, de az egyre terjedő lángokkal nem tudtak megbirkózni. Telefonon segítséget kértek Piskiről és a környékbeli falvakból. A dévai tűzoltóság emberfeletti munkát végzett. Oltás közben megdöbbenve látták, hogy a szálloda szobáiban még emberek tartózkodnak. Így abba hagyták a tűz oltását és hozzáfogtak a szállodában rekedt emberek megmentéséhez. Nyolc lakót sikerült teljesen sértetlenül kimenteni a

nagy lánggal égő, fojtó füsttel teli épületből. Már azt hitték, hogy teljesen üres a szálloda, amikor a lépcsőházban a füstgomolyagból egy fuldokló ember rohant le az udvarra és a mint a levegőre ért, eszméletlenül terült el a földön. Az égő épület előtt álló tömegből többen segítségére siettek, de nem lehetett megmenteni, mert a szerencsétlen ember vissza sem nyerve eszméletét néhány perc múlva meghalt. A jelenlevő orvos megállapította, hogy csak kisebb égési sebeket szenvedett s így valószínűleg az ijedtség ölte meg. A későbbi vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenül járt férfi Gyökösi László kereskedő.

Közben megérkeztek a segítségül hívott tűzoltók. A tűzoltóság belátta, hogy a Fehér kereszt-szálloda épülete menthetetlen s így csak arra szorítkozott, hogy a tüzet lokalizálja. Önfeláldozó és fáradságos munka után sikerült is a tűz továbbterjedését megakadályozni. A nagy szálloda azonban az összes melléképületekkel együtt teljesen porrá égett. Az oltásnál még hárman szenvedtek kisebb sérüléseket. A tűz okát még nem sikerült megállapítani, valószínűnek tartják, hogy a tűz a mosókonyhából keletkezett.

Megszűnt a lépfene a megyében.

Öt halálos végű megbetegedés volt.

Jelentette az *Aradi Közlöny*, hogy Aradmegye egyes területein főként Soborsin község környékén a siriái (világosi) járás több helységében, a lakosság körében takonykór- és lépfene megbetegedések mutatkoztak. Annak idején részletesen beszámoltunk a betegség lefolyásáról. A lépfene- és a takonykóros megbetegedések főleg azzal terjedtek el a paraszt lakosság között, hogy a gazdák, akik beteg állataikat kezelik és azokat maguk vágják le, inficiáltak magukat. Megállapítást nyert, hogy a takonykóros és lépfene megbetegedések eddig öt esetben halálos kimenetellel végződtek. Az arad megyei orvosi hivatal ma táviratilag arról értesítették, hogy a takonykóros és lépfene megbetegedések a megye egész területén megszűntek. A távirati értesítés szerint az elmúlt hét eleje óta a megyében nem fordult elő több ilyen betegség.

Vérhasbeteg a repatriáltak között

Az aradi vasúti állomáson négyszáz repatriált várja Magyarországra való átszállítását. A repatriáltak a pályaudvaron nagy nyomorban élnek. Ma délelőtt Arad állomásfőnöke telefonon jelentette Angel István dr. polgármesternek, hogy az állomáson rekedt repatriáltak közül száznál is többen súlyosan megbetegedtek és közöttük több a koleragyanus. A számos megbetegedésre való tekintettel az állomásfőnök két orvosnak azonnal való kiküldését kérte. A polgármester rendelkezése Luszti Ferenc dr. az inspekciós rendőrtiszttel kiszállt a pályaudvarra és minijárt megkezdte a betegek megvizsgálását. A

hatósági orvos a betegek között 10 hélihurulost és egy vérhasbetegét talált, a többieknek nincsen nagyobb bajuk. A betegeket dr. Luszti a kórházba akarta szállítani, a repatriáltak azonban ennek az intézkedésnek ellenálltak, mivel minden percben várják Magyarországra való repatriálásukat. A hatóság az egész környéket mészteljjel dezinficiáltatta és megállította, hogy a repatriáltak közé gyümölcsöt vigyenek. Az orvosi hivatal egyben állandó ellenőrzés alatt fogja tartani a repatriáltakat.

oooooooooooooooo

Elfogott vonat-tolvaj.

Az aradi államrendőrség *Deteschán* csoportja a napokban veszedelmes gonosztevőt fogott el. *Czibre György* rovvott multu zsebtolvaj személyében, akit a *Deteschán* csoport emberei a timisoarai személyvonaton fogtak el, mielőtt egy nagyobb vasúti zsebtolvajlást elkövetett volna. *Czibre* val lonása során beismerte, hogy az utóbbi időben több nagyobb lopás mellett egy ízben egy gyorsvonaton utazó, Délamerikából visszatért romániai kivándorlótól több ezer lei értékű pésót lopott el. *Czibre* előzőleg megtudta, hogy az illető, aki Amerikából jött haza, na gyobb pénzösszegekkel rendelkezik, ezért éjjelre az ő fülkéjébe szállt be és midőn utitársa kissé elszundikált, a fogásra akasztott kabátjából annak majdnem egész vagyonát kilopta. A lopott pésókat később leire váltotta be Timisoaran közben azonban az aradi rendőrség értesült *Czibre György* sorozatos bűnieteiről és detektiveket küldött *Czibre* elfogatására, akiknek sikerült a zsebtolvajt timisoarai személyvonaton menetközben elfogni. *Czibre*t holnap kísérik át az ügyész séghez.

HIREK.

Összeírás.

Az illető kerületi bejelentő hivatalokban holnap, szerdán azaz f. hó 10-én összeírás végett jelentkezni tartoznak a következők: Az I. kerületben: Str. Alexandri (Salac-utca), Str. Harie Chendi (Kölcsöy-utca) és Sárossy-utca. A II. kerületben: Str. Grigorie Alexandrescu (Beresényi Miklós-utca), Str. Tribunal Axentie (Damjanics-utca). A III. kerületben: Str. Dimitrie Raicu (Andrényi-utca), Str. Abatorului (Vágóhid-utca), Str. Secerei (Sarlott Domokus-utca). A IV. kerületben: Str. Stefan Josif (Bajza-utca).

— **Uj cseh követ Budapesten.** Prága. A Tribune értesülése szerint legközelebb uj cseh követet neveznek ki Budapestre.

— **A vasutigazgató utazása.** Mihailovicu Sándor aradi kerületi vasutigazgató a holnapi nap folyamán Staiaci CFR. osztályfőnök kísérelében Alba-Julára utazik. A vasutigazgató a koronázás alkalmával Alba-Julán történelmi építkezéseket tekint meg.

— **Rendőrákademia Magyarországon.** Budapest. Nádassy Imre országos rendőrfőkapitány bejelentette a kormánynak, hogy rendőrök és tisztviselők kiképzésére rendőrákadémiát létesít.

— **Hazaárulásért elítélt történetíró.** Zágráb. Az itteni törvényszék Sufflay Milánt, Horvátország legkiválóbb történetíróját hazaárulás miatt három és féleves börtönnre ítélte.

— **Magyarország finnországi követe.** *Helsingfors.* Báró *Bornemissza Gyula* stockholmi magyar követ hatáskörét a magyar kormány Finnországra is kiterjesztette. A követ szombaton adta át megbízólevelét a finn köztársaság elnökének, aki üdvözlő beszédében kijelentette, hogy nagyjelentőségűnek tartja azt a pillanatot, amelyben a rokon, független magyar nemzet első követét fogadhatja. Báró *Bornemissza* megérkezésékor a finn katonazenekar a magyar himnuszt játszotta.

— **Belgrádból kiutasították a kommunista-képviselőket.** *Belgrád.* A szerb rendőrigazgatóság azt ajánlotta a kommunista-képviselőknél, hogy azonnal hagyják el Belgrádot, terjenek vissza szülőföldjükre, ahol rendőri felügyelet alatt állanak. Abban az esetben, ha külföldre akarnának menekülni, azonnal letartóztatják őket.

— **Fegyencek lázadása.** Bécs, Kremsböl jelentik: A Znaimban levő fogház fegyencei fellázadtak és meglámadták a börtönőrséget. A fogház igazgatója be akarta hozni a háboru alatti házi szabályokat, ami ellen a fegyencek fellázadtak. Az őrség katonai segítséget kapott, amely fegyvertűz alá vette a lázadókat.

— **Letartóztatott kommunisták.** Pozsony. A nagyszombati rendőrség hét kommunistát tartóztatott le, akik titkos összeesküvésben vettek részt. A kommunisták merényletet terveztek, amelyet részben végre is hajtottak a csendőrség ellen.

— **Felhívás.** Felhivatnak mindazok, akik óraszámra fizetett munkásokat foglalkoztatnak, hogy a fizetések 6 százalékos adója szempontjából a 65356-921. sz. P. M. rendelet értelmében vezetni kötelezett „Stat“-ok átvétele céljából f. hó 20-ig bezárólag az aradi pénzügyigazgatóság 7. sz. szobájában jelenjenek meg, ahol a szükséges nyomtatványokat 1 lei 50 bani árban a szükséges utbaigazítás mellett átvesztik. Erre való tekintettel, a 6 százalékos adó befizetésének határideje is f. hó 30-ig meghosszabbíttatik. A **pénzügyigazgatóság.**

— **Szociálisták panasza.** Belgrád. A szociáldemokrata képviselők Pasics miniszterelnöknek memorandumot nyújtottak át, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a szociálista és keresztényszociálista munkásokat a hatóságok sajnálgatják és bebörtönzik. Pasics kijelentette, hogy gondoskodni fog a hatósági turbulencia megszüntetéséről.

— **Az amerikai horvátok zaklatása.** Newyork. Savits Vladislav, Jugoszlávia amerikai főkonzulja állandóan zaklatta azokat az amerikai horvátokat, akik nem híve a jugoszláv államcsémének. Harding elnök a tömeges panaszok folytán Savitstól megvonta az exequatúrát.

— **Wekerle Sándor megoperáltak.** Budapest. Wekerle Sándor volt magyar miniszterelnökön, aki huzamosabb ideig gyengélkedik, tegnap könnyebb hasműtétet végeztek. Környezete bizik gyors felépülésében.

— **Tabódy ezredes — az ellenforradalmár.** Szeged. Tabódy Zsolt ezredes bünperében tegnap kiballgatták Vass Margit tanítónőt, aki azt vallotta, hogy Tabódytól hallotta először, hogy Károlyi Mihály gazember. A bolsevizmusról azt mondotta neki Tabódy, hogy az tisztára örülttség, a borzalmak borzalma, amelyet sem gyakorlatban, sem elvben nem lehet megvalósítani. Zadrevetz püspöknek azt üzenté Tabódy, hogy várjanak az ellenforradalommal, mert eljön annak az ideje.

— **Testvérháború Albániában.** Skutari. Oroch Albán községél ütököt feloldott ki a felkelő mirditák és a tiranai kormány csapatai között. A mirditák jó felszerelést kaptak és állandóan nyugtalanítják rosszul felszerelt ellenfeleiket.

— **Bally, különféle Regatta-cipők érkeztek.** fehér vászon cipők mélyen teszállított áron kaphatók Weinberger János cipőáruházában.

— **Elegáns fekvő és sport gyermek-kocsik és székek nagy választékban** Hegedűs cégnél, Aradon.

— **Egy szegedi lap megrendezéshalyozása.** Budapest. A magyar belügyminiszter a „Szegedi Napló“ című lap déli kiadásának kolportázs-jogát bevénta.

— **Halálos automobn baleset.** A ploiesti-targovistei országúton súlyos automobilszerencsétlenség történt, a mely Jean Fagaraseanunak, a ploiesti Creditul Minier főkönnyvelőjének életébe került. Fagaraseanu a társaság üzemtelepére igyekezett gépkocsiján, midőn az hirtelen beleütközött valami akadályba és összetört. Fagaraseanu azonnal meghalt, a sofőr pedig súlyosan megsebesült.

— **A csehek lefoglalják Ferenc Ferdinánd vagyonát.** Prága. A cseh képviselőház elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a békeszerződés értelmében a cseh kőztársaságnak jutó javak átvételéről szól. A törvényt oly módosítással fogadták el, hogy Ferenc Ferdinánd és utódainak vagyona is ide tartozzék. Így tehát Csehország lefoglalja a konopisti birtokot is.

— **Halálozás.** Rosendorn Soma nyugalmazott tanító leánya, Rosendorn Irén tanítónő hosszas szenvedés után ma délután 2 órakor elhunyt. Temetése szerdán délután 6 órakor az izraelita temető halottsházából fog megtörténni. Az elhunyt nagyszámu rokonsága és tisztelői gyászolják.

— **A cseh nemzeti szocialisták a kormányban.** Prága. A cseh nemzeti szocialisták pártvezetősége tárgyalni fog a kormányban való részvételtől. A cseh szocialisták legközelebbi kongresszusukon tárgyalnak erről a kérdéstről.

— **Tönkrement német hajók.** Brüssel. A belga szenátusban interpelláltak a Németország által kiszolgáltató hajók miatt, amelyek az antwerpeni kikötőben korhadásnak indultak. A kormány kijelentette, hogy a hajókat értékük tízedrésének megfelelő áron akarják eladni, vevő azonban nem jelentkezett.

— **A „Becsali csárda.“** Ki ne ismerne a magyar népdalköltészet egyik talán legrégebbi témáját, a „Becsali csárda“-t? A jecetes lámpát, a három szál cigányt, akik szomorúan huzzák a szívbillentyűt regegő bünatos nólákat. Ezt a Balla Béla esetére kívánczó pompás képet varázsolja majd a közönség elé némi változtatással az Aradi Tüdőgondozó Egyesület vezetősége az augusztus 14-i parkünnepélyen. A változtatás annyiból áll, hogy a jecetes lámpa helyett egy-két ötszázas égő világítja majd meg a „Becsali“ s hogy a három szál cigány helyett Almai Laci 10 tagu bandája szórakoztatja a vendégeket. A künönc csárda kiszolgáltató személyzete bokorugró, térdig rokolyájú menyecskék és leányok Arad előkelő társalmából kerülnek ki.

— **Lemondott járásbíró.** Megirtuk, hogy dr. Révay Kálmán aradi járásbíró lemondott állásáról, mert Gödöllőre nevezték ki vezető-járásbírónak. Dr. Révay járásbíró ma annak konstátálására kért fel minket, hogy állásától való felmentését kérte dr. Moldován Silvius-törvényészi elnöktől, de olyan nyilatkozatot nem tett, mintha gödöllői vezető járásbíróvá nevezték volna ki. Dr. Révay ezidőszereint nem határozta el végkép, hogy Budapesten vagy Kecskemélen fog-e ügyvédi irodát nyitni. Minden más a személyére vonatkozó hír valóttan.

— **Döntés a béketartozások párisi konferenciáján.** Hir szerint azok a tárgyalások, amelyek hosszabb idő óta folynak Párisban az osztrák és magyar r héketartozások rendezése ügyében immár befejeződtek. Magyarország és Ausztria egyrésztől, a francia kormány másrésztől megbízható értesülésünk szerint olyan egyezséget kötöttek, hogy minden francia békefrank után Magyarország 15 magyar koronát, Ausztria pedig 30 osztrák koronát fog fizetni. A súlyos feltételek Bécsben általános megdöbbenést keltenek. A döntés azonban Magyarországra nézve relative még súlyosabb, mert a magyar korona mai árfolyama szerint nem duplája, hanem 2 és félszerese az osztrák koronának.

Közigazdaság.

A valutapiac.

Augusztus 9. Zürichi nyitás: Berlin 737,5, New-York 588, Milano 2630, Prága 752, Budapest 150, Zágráb 350, Bucuresti 762,5, Varsó 30, Bécs 62, osztrák lebelyegzett korona 57.

Bécsi nyitás: Márka 1372, leu 1405, lira 4730, francia frank 8635, svájci frank 18400, dollár 1100, szokol 1390, angol font 4000, dinár 2640, magyar korona 280, lengyel márka 52,5. **Kifizetések.** Zágráb 660, Berlin 1375, Prága 1590, Budapest 282, Milano 4800, Sváje 18500, Varsó 53,5, Amsterdam 34300, Newyork 1100, London 4025, Páris 8700, Bucuresti 1420. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1690, Rimamurányi 5450, Magyar Államvasut 6080, Déli Vasut 3320, Salgótarjáni 10100.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1255, dollár 388, márka 485, lira 1710, osztrák korona 37, rubel 60, leu 503, szokol 498, dinár 925, lengyel márka 18,5.

Zürichi zárlat: Berlin 735, Hollandia 182375, Newyork 589, London 2179, Páris 4670, Milano 2600, Prága 755, Budapest 152 és fél, Zágráb 350, Bucuresti 762 és fél, Varsó 30, Wien 60, osztrák lebelyegzett korona 56.

Bécsi zárlat: márka 1350, lei 1380, lira 4380, francia frank 8275, svájci frank 18275, dollár 1073, sokol 1385, angol font 3975, dinár 2600, magyar korona 277, lengyel márka 46 és háromnegyed. **Kifizetések:** Zágráb 650, Berlin 1350, Prága 1380, Budapest 278, Milano 4385, Sváje 18300, Varsó 47, Amsterdam 33750, Newyork 1080, London 1000, Páris 8300, Bucuresti 1385. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1710, Magyar Hitel 4295, Rimamurányi 5395, Államvasut 5900, Déli vasut 3236, Salgó 10100.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1253, font 1435, dollár 387 és fél, francia frank 3125, márka 486, lira 1710, osztrák korona 3687 és fél, rubel 58, lei 503, sokol 496, svájci frank 65, korona-dinár 925, lengyel márka 18.

— **Bécsi nagybancok a lengyel márkáért.** A Wiener Bankverein galicjai fiókjának fentarthatása kedvéért arra vállalkozott, hogy 500 millió lengyel márkát vessz meg a bécsi piacon és bizonyos időm keresztül tárcájában tartja. A Die Börse legújabb száma közli, hogy a Wiener Bankvereimen kívül a lengyel kormány egy sokkal nagyobb akciót is kezdeményezett Bécsben. A Mehrer & Comp. bankházat arra hatalmazta fel, hogy lépjen összeköttetésbe a bécsi nagybancokkal s a bankháznak sikerült is néhány nagybancot arra bírni, hogy körülbelül 2 milliárdnyi varsói devizát vásároljanak fel. Azt remélik Varsóban, hogy ekkora összegű devizatömeg felvásárlása rövidesen teljes változást eredményez a lengyel márka nemzetközi árfolyamértékében.

— **A vasut átvette lakészetét.** A CFR, aradi vasúzigazgatóságának hatáskörébe eső területek részére a mai nap folyamán fejeződött be a tűzifa-

átvétele. Ez alkalommal az átvételnél kizárólag csak aradi és aradvideki faterkedők vannak érdekelve. Az átvétel alkalmával, ami a bucaresti vezérigazgatóság sürgős rendeletére történt, az aradi üzletvezetőség összesen 180 ezer köbméter tűzifát vett át vasutüzemi célokra.

Az ujaradi evakuálások.

Már tárgyalnak az illetékes körök.

Az Aradi Közlöny „Tömeges evakuálások Ujaradon“ című cikke városszerte nagy feltűnést keltett. A közönség helyeslése az illetékes tényezők véleményét is megnyerte és ma már a hatóságok körében komolyan felmerült az Aradi Közlöny által kezdeményezett akció, hogy Ujaradot is az aradi lakásbizottság körzetébe kell osztani. Ma már több megbeszélést folytattak ebben az irányban. Egyeseknek az volt a véleménye, hogy várni kell a dologgal, mert Ujaradot ugyis nagyon rövid időn belül Aradhoz csatolják és ez esetben felesleges a miniszteriumhoz fordulni, hanem elegendő ha Radu Panca prefektus a saját hatáskörében intézkedik és Ujaradon is elrendeli az aradiak számára való lakásrekvirálást. Ujaradon nagyon sok nélkülözhető lakásrés van és a távolsági kérdést is nagyon meg lehetne oldani. Ma bennjárt ugyanis az Aradi Közlöny szerkesztőségében egy aradi automobilgarázs tulajdonos és a tegnapi cikkünkre való hivatkozással előadta, hogy abban az esetben, ha több aradi lakásnélküli hivatalnok kiköltözködnék Ujaradra, ő hajlandó reggel és este autójával a legmérsékeltébb áron lebonyolítani a forgalmat, ha a város erre bizonyos koncessziókat ad neki.

Riedl Frigyes meghalt.

(A magyar tudomány gyász.)

BUDAPEST. Riedl Frigyes esztetikus és irodalomtörténetirő, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti fakultásának tanára tegnap meghalt. Riedl Frigyes Budapesten végezte középiskolait, majd az egyetem bölcsészeti karán esztetikai és irodalmi előadásokat hallgatott Oregus Agostontól és Gyulai Páltól, azután tanári és doktori oklevelet nyert. Később Párisban folytatta tanulmányait, azután Berlinbe ment. Külföldi utjáról hazatérve Budapesten nyert tanári alkalmazást, majd hosszabb irodalmi működés után egyetemi tanár lett. Többször beutazta Olaszországot, ahonnan értékes feljegyzéseket hozott vissza. Mint író irodalomtörténeti, kritikai és művészeti dolgozataival tűnt fel. Legkiválóbb műve az Arany Jánosról szóló nagy tanulmánya, a mely a legjobb Arany-monografia. Kedvelt munkája még a Magyar irodalom főirányairól szóló tanulmánya is. Írt ezenkívül a középiskolák számára egy retorikát és egy poétikát. Riedl Frigyes írásai izlésesek, szellemesek. A kiváló tudós halála nagy vesztesége a magyar tudományos irodalomnak.

Több világosságot!

(Egy kis szerelem a Marosparton.)

Tikkasztó, meleg nyári este. A hűhullám, ez a makacs lomha szörnyeteg, ugylátszik, nagyon jól találja magát nálunk. Dacára annak, hogy már az összes lapok elparentáltak, nem akar megszűnni. Este féltiz. A Marospart előtt a vakítóan világító ivilámpa alatt katonazene játszik. Fent a parton hemzseg a város poros levegőjéből idemenekült közönség. A díszkrét homályban fiatal párok sétálnak összebuja. Egy ur és egy hölgy a szokottnál gyorsabban törlelet végig a marosparti korzón. Minden fiatal párt megnéztek. A székeken ülő embereken idegesen szaladt végig gyors pillantásuk. Ugyilátszik, valakit kerestek. Majd lementek a Marospart lépcsőjén és siető léptekkel haladtak a part felé. Csakhamar eltűntek a part sötét lombos fái alatt. Ideges sutlogásuk és izgatott mozdulataik mögött valami szenzáció rejtett. Minden párt, minden padot megvizsgáltak. Nem beszéltek sokat, csak ennyit:

— Nem ők! Ezek sem ők!

A padokon fiatal párok ültek. Hogy fiatalok és hogy párok voltak, azt csak sejtetni lehetett. A padokon nem látszott más, csak ehmosódott, alakatlan szilhuettek. A férfi hangja hallatszott:

— Agyon pofozom azt a gazembert!

A női hang:

— Ne bánisd, itt ne csinálj botrányt!

És tovább mentek, vizsgáltak mindenkit, kutáltak mindenütt rendületlenül. Egyszerre meglassították lépteiket, hangjuk suttogóvá vált és megálltak néhány lépésre egy padról. A padról kisleányos, halk, de csengő kacagás hallatszott. A férfi a zsebébe nyult. Halk sercegés, hirtelen világosság támadt. Egő öngyújtóval kezében ment a férfi a padhoz, és belevilágított egy rémült, bájos székeleányka arcába. Sikoltás hallatszott:

— Jaj a papa!

Az öngyújtó kialudt. Halk zokogó hang hallatszott: — Ne haragudjatok, nagyon szeretjük egymást.

A kisleány felállt a padról, sirva ölelte át a férfi mellett álló hölgyet, ki valószínűleg az édesanyja. A papa hangja:

— Ne haragudjak? Majd megtanítalak én benneteket! Gyere csak ide!

Ez a pad szélén szerényen meghuzódó fiúnak szólt. A fiú hangja:

— Lajos bácsi! Esküszöm, hogy likét elveszem feleségül, ha elvégztem az egyetemet.

A papa kissé bosszus, de lágyabb hangon szólt: — Panaszos levelet küldök az újságoknak, hogy jobban világítsák a parkokat. (És a panaszos levél meg is érkezik a laphoz.)

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel

93—921. vhsz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alíltrott bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Chiseneu bíróságnak 1698—921. számú végzése folytán dr. Codrean János ügyvéd által képviselt Borie Stefan javára 508 lei 25 bani és jár. erejéig 1921. január hó 28. foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 600 leire becsült üsző, tino nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverés Kerülöson 1921. augusztus hó 10-én délelőtt 10 órakor tartatik meg.

Chiseneu 1921. június 21. 3061

BALASSA.

executor judic.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számiljuk

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhuzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szölg 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„ÁRVÁNAK“ levele van Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11019

Alkalmazás.

VERLÄSSLICHE deutsches Fräulein wird gesucht. Adresse in der Administration. 550

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik magányos idősebb urhoz sorsüldözött fiatal özvegy, akinek egy kisgyermek van. Címe Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11019

RENDSZERETŐ, magányos nő házmesteri állást keres. Cím a kiadóban. 3067

KÖNYVELŐT, levelezőt ki román, német és magyar nyelvben némi jártassággal bír, délutáni foglalkozásra keresek. Írásbeli ajánlatok fizetés megjelölése mellett Varga D. Danihoz küldendők 10947

KÁVÉHAZI TAKARITÓNÓ és mindenek szakácsnő felvételik. Jelenkezni délelőtti órákban „Dácia“ kávéházban. 3069

Vétel és eladás.

TIZENHÁROM ÉS FÉL MÉTER HOSZSZU, háboru előtti minőségű jókarban lévő futó szőnyeg eladó. Str. Romanului (Zrinyi-utca) 4c) 1. emelet, baloldali lakás. 3062

VESZEK használt, jobb butorokat és ruhákat. Schächler Piața Plevnei (Arpad-tér) 5. 3066

VEHET eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortu-tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SZÉP NAGY konsul-tükör eladó Str. Russu Sirianu (Aulich Lajos-u) 15. 300

Lakás.

BELVÁROSBAN levő vízvezetékes kétszobás lakásomat elcserélném hasonló kétszobással esetleg három szobás belvárosival. Cím: Wallinger hirdetőjében, Földes-patika kapujával szemben. 11020

MAGANHIVATALNOK fiatalember keres butorozott szobát, esetleg teljes elátással. Cimeket a kiadóba kér. 3070

Oktatás.

ROMÁN ÓRÁKAT ad román tanárnő. Címe Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11019

Különféle.

SZALÁGFÜRESZ, vastagsággal, ingakörfűrészes eladó. Ugyanott molnársegéd felvételik Braun-malom Ujmikolaka. 3058

UTLEVELEK vizumozását s egyéb megbízásokat a legolcsóbban elvállalom. (Minden hét elején Bucureslibe való utazásom alkalmával.) Cím: Bucalosiu A. Lövész-utca 2. 3063

APRÓHIRDETESEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet“ hírlapelárusító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetési és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca) Haász ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl. Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

TRANSPORTS-INTERNATIONAUX

M. de BROUSSE PARIS.

Fiók: Arad, Bulevardul Regina Maria No. 3.

Transit Kurties. 10946

Szállítás bel és külföld bármely irányába és irányból. Rendes gűjtő forgalom ugy szárazon mint viz en. Interurbán Telefon 595.

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási iroda

ARAD. 10901

Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség Aradon és

Curticin. — Gyűjtőkocsikat feldolgoz és vámol 48 óra alatt.

— Darabárukat szállít biztosítva teljes szavatossággal a

Frankfurti Általános Biztosító R.-T. vezérképiselete által.

FIGYELEM!

Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 5. szám alatti, italmérésű joggal bíró szatócs-üzletemet áruval, elfoglalható kétszobás lakással és mellékhelyiséggel folyó évi augusztus hó 11-ik napján délután 5 órakor a legelőbbet ígérőnek minden elfogadható árért a helyszínen eladom. 11020

Egyszáz drb.

egyéves,

kétszázötven drb.

féléves

3064

mangolica süldő,

25 drb. öreg koca eladó.

Holländer Testvérek csermő i gazdasága

Tüzálló!

Főzödény liter ... Lei 4⁰⁰

Cserépkályha csempe... Lei 10⁰⁰

Chamotte lietz kg. ... Lei 0⁴⁵

Chamotte téglá kg. ... Lei 1²⁴

Agyagárugyár BÉL (Biharmegye).

14 drb.

ca 50 Hl. boros ászok hordó összesen 670 Hl. használt teljesen jó karban eladó hektoliterenként 110 Lei árbán.

Keszler Béla

berkereskedőnél, Nagyszentmiklós.

Szőlő és házeladás.

Paulis-Barackán a villanyos megálló mellett 7 kat. hold szőlő nagy termésű, szép nyaralóval, több épülettel és felszereléssel, továbbá Aradon Str. E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 5. sz. alatti ház gyümölcsös kerttel folyó év augusztus hó 14-én délelőtt 10 óra-30 perckor Paulison dr. Valkányi-féle szőlőben (Baracka villanyos megálló) nyilvános eladásra bocsájtatik.

A szőlő kikiáltási ára 320.000 lei, a házé pedig 150.000 lei. 3030

Szalmarázó tengely,

törekrazó tengely, gyűrűskensűl dobcsapagy, feszmerők (manometer) és bármily gép javítását kisvasuti acélkerekek, vasöntvények készítését vállaljuk. Raktárunkon vannak: Forrcsövek, 6 HP, 12 HP, 16 HP, 25 HP benzín 24 HP benzín magánjáró, 20 HP, 24 HP nyersolaj és 32 HP, 40 HP, 80 HP, szivógáz-motorok, 8-as MÁV. eredeti magánjáró cséplő. 2958

Aradi Vasipari R.-T.

Arad, Str. Coga'nioanu Mikos Kelemen. 45.

Kölcsönöket,

a lehető legolcsóbban azonnal folyóaktok.

Házaknak

eladását és vételét előnyösen közvetitem: 2948

Herzog Sándor

bankbizományi irodája Weltzer 1.-s. 15.